

ningen ikke er forsvarelig. Naar man vil se efter, vil man dog maaske finde, at Forrentningen ikke er saa saare slet, og hvis man vil gøre en retfærdig Opgørelse, vil man se, at alt er taaleligt. Men vi have i mange Aar gaaet saaledes frem, at vi paa § 27 have stablet Millioner paa Millioner op, som vi have belastet Jærnbahnernes Kapital med, og saa beregner man Renten derefter. Vil man se, hvad hver Banemil koster i Forhold til, hvad der ydes i billige Takster, tror jeg ikke, man skal sige, at Driften er slet og uforvarlig.

Det ærede 5te Medlem for 7de Kreds var saa inde paa Laaneshistorien, og der mente det ærede Medlem, at hvis man endda laante til Krigsforetagender, militære Foretagender, saa var der da Forstand i det; men til Jærnbaneforetagender syntes det ærede Medlem ikke, der var nogen Mening i det. Saa vidt jeg veed, er det ellers ganske det modsatte Synspunkt, der plejer at gøre sig gældende i det økonomiske Liv, at naar man har et produktivt Foretagende, et Foretagende, som man har Tillid til, som antages at ville give Rente, mener man nok, at det er forsvareligt at lægge noget over paa Fremtiden, idet der ydes Bidrag gennem den Indtægt, der kommer, til Aaarets Forrentning og Amortisation. Altsaa til produktiv Formuefremgang tror jeg nok, man kan forsvare det. Naar det ærede Medlem nævnte Vandbrug og Jysteri som noget, der krævede større Tilskud, saa vil det ærede Medlem ogsaa vide, at for hvert Jærnbaneanlæg, man gør, sætter man vedkommende Egn bedre i Stand til at producere eller i alt Fald saa bedre Priser for sine Produkter. Det samme er Tilfældet med Jysteriet. Erklænder man i det hele taget, at man maa gaa over til, at det er betimeligt og rigtigt — man kan sige, at det er et Principspørgsmaal eller ikke, det gør ikke saa meget — for ikke at sige, at det lejlighedsvis kan blive nødvendigt, at man maa udvide sin Kredit noget, tror jeg rigtig nok, Jærnbaneområdet er det ene naturlige Omraade at gøre det paa, og for mig staa det saaledes, at jo større Udbytte man har til Forrentning gennem Jærnbaneanlæg, desto bedre kan man sige, at Fremtiden ogsaa skal være med, idet man for en stor Del dækker Renten og Afdragene paa de optagne Laan. Derimod er det mere betænkeligt, om man kan laane til uproduktive Udgifter; dem maa Rutinen helst bære, de tilkomme den.

Det ærede 6te Medlem for 1ste Kreds (P. Knudsen) har jo i Henhold til sine Udtalelser ved første Behandling stillet forskellige Ændringsforslag her, om hvilke jeg tør sige, hvad det ærede Medlem ogsaa sagde,

at de ere en nærmere Udførelse af disse Tanker, der være fremkomne ved første Behandling. Jeg yttrede mig den Gang imod det ærede Medlems Tanker og kan heller ikke finde, at Udførelsen er rigtig, eller at det er muligt at vedtage disse Ændringsforslag; men et Par almindelige Bemærkninger maa jeg dog gøre overfor det ærede Medlem. Med Hensyn til Indførslen fra Udlandet udtalte jeg ved første Behandling, at der beregner man Tolden til Gode for Jærnbanen. Jeg fastholder det. Jeg veed ikke, hvilket Tilfælde det ærede Medlem, der har Domicil i Randers (Stilling) sigtede til i tidligere Udtalelser, jeg veed meget godt, at Fabrikken tidligere ikke har haft Levering til Jærnbanen; men jeg kan ikke staa her og svare for, hvad der er sket til enhver Tid, jeg kan kun svare for den Tid, hvori jeg har administreret — paa 6te Aar; i den Tid har „Scandia“ udelukkende haft Leverancen. Jeg tvivler overmaade meget om, at Grunden til, at man ikke har modtaget Tilbudet, har været at søge deri, at man ikke har regnet Tolden til Gode. I alle Administrationsgrene er dette ellers en fast Regel. Jeg tror ikke, det er strandet derpaa, men paa Prisen. Det ærede Medlem siger det ganske vist i god Tro, det ærede Medlem tror det, og jeg skal være villig til at undersøge, om det er sket saaledes; men indtil dette vises mig nærmere, maa jeg tro, at det ærede Medlem i dette Tilfælde er i Misforstaaelse. Naar der er Tale om en indenlandsk Produktion, som maa svare Told, vilde det være en saa urimelig Regel, at man ikke skulde lægge denne Godtgørelse til, at jeg meget tvivler paa, at den er fulgt, og hvis den er fulgt, saa er det en Fejltagelse.

Saa siger det ærede Medlem, at man skal forsøge Arbejdsmængden og skabe Velvære ved at gaa over til at lade Staten forarbejde disse Ting. Her er det ærede Medlem inde paa et meget stort og tvivlsomt Spørgsmaal. Det ærede Medlem siger, at Staten skal paatage sig Tilvirkning af alt; men der er store Næringsklasser her i Landet, som klage højt, naar Staten for sin Regning direkte tilvirker en Ting. Hvad vilde det ærede Medlem sige, naar med stor Beføstning en Vognfabrik etableres her i Landet, hvis Staten saa straks uden videre siger: Nu lave vi selv alle disse Vogne, som vi have købt hos de enkelte Mænd, uagtet de have behandlet os godt og forsvareligt, og uagtet vi ikke kunne gøre det billigere. Skulde det saa være saa meget bedre at hæve Arbejdslønnen paa Statens Arbejdsplads end paa privat Arbejdsplads? Man maa ogsaa tage